

ВАРГОЛ Енді (Warhol Andy; справж. — Вархола Андрій Андрійович; 06. 08. 1928, м. Піттсбург, шт. Пенсильванія, США — 22. 02. 1987, Нью-Йорк, похов. у Піттсбурзі) — американський художник-модерніст, скульптор, дизайнер, кінорежисер і письменник. З походження українець. Закін. Піттсбург. технол. інститут реклам. дизайну (1949). Відтоді працював комерц. художником у Нью-Йорку. За комерц. графіку одержав нагороду Інституту графіч. мистецтва (1957). Виконав монум. замовлення для Світ. виставки у Нью-Йорку (1964). Учасник мистецьких виставок від 1952. Персон. — у Стокгольмі (1968). Ініціатор течії поп-арту в США (60-і рр.; використання сюжетів та прийомів, пов'яз. із щоденним життям, рекламою, практикою ЗМІ). 1968 важко поранений феміністкою В. Соланас. В. засн. студію «Factory». У серед. 1960-х рр. знач. тиражами випускалися шовкографічні репродукції робіт В. Засн. ж. «Interview» (1969), де публікував свої фотороботи. Використовував техніку перебивання кольорів через шовк. сітку. Знач. вплив на творчість В. справило мистецтво візант. живопису. Створив серії пейзажів песиміст. та оптиміст. змісту. У незаверш. портретах

знаменитостей, композиціях з побут. предметів, упаковок товарів підкреслював масову продукovanість і духовну порожнечу комерц. культури США. Зображав самогубства, автокатастрофи, ви-бухи атом. бомб тощо. Виконав репродукції «Монни Лізи» (1963) і «Тайної вечери» (1986) Леонардо да Вінчі. Автор і реж. бл. 150 кінофільмів у стилі андеграунд, серед них — «Спасіння», «Поцілунок», «Сон», «Їжа» (усі — 1963), «Емпайр», «Повія» (обидва — 1964), «Мій коханий» (1965), «Дівчата з Челсі» (1966), «Самотній ковбой», «Гній», «Я, чоловік» (усі — 1968), «Сміття» (1970), «Секс» (1971), «Плоть» (1979). Застосовував принцип повтору, що набувало гіпнотич. ефекту. Видав автобіогр. романи «Index» (1967), «A Novel» (1968), «Diary» (1976); кн. «The philosophy of Andy Warhol (From A to B and back again)» (1975), «Popism» (1980), дві книги спогадів (1988); уклав фотоальбом «America» (1985) про визнач. людей кіно, музики, літ-ри, спорту. Роботи зберігаються у Музеї модер. мистецтва В. (понад 1000 картин), Карпаторус. центрі (Нью-Джерсі), Музеї модер. мистецтва (Нью-Йорк).

Основні твори

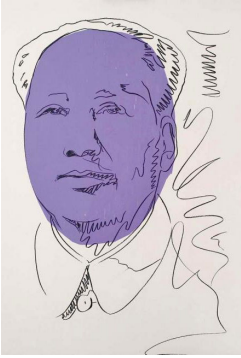
віньєтки-плакати — «Абсолютна горілка», «Зелені пляшки кока-коли», «Коробки бріоли», «Суп Кемпбел»; портрети — Е. Преслі, Наталі Вуд, Дж. Кеннеді, Е. Тейлор, Мерилін Монро (168 варіантів), І. Бергман, В. Грецькі, матері, автопортрети, Мао Цзедуна (1964), «Подвійний портрет» (1967), Л. ван Бетговена, Й. Ґете (обидва — 1982), «Червоний Ленін» (1987); цикли портретів — «16 образів Джекі» (1964), «Корови» (1966), «Квіти» (1970), «Пані і панове», «Ковбої та індіанці» (1975); композиції — «Серп і молот», «Електричне крісло», «Метелик».

Рекомендована література

1. P. Gidal. Andy Warhol: Films and Painting. London; New York, 1991.

М. І. Мушинка, М. Я. Неврлий

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Варгол Енді / М. І. Мушинка, М. Я. Неврлий // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-33144>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).